

تأثیر تغییر جنسیت بر ولایت و حضانت فرزندان

محمد مهدی کریمی نیا^۱، فاطمه فرامرزی^۲، فریدون جعفری^۳، حکیمه عزیزی مطلق^۴

^۱ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم، استان قم، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ سطح چهار (دکتری) رشته فقه خانواده، حوزه علمیه امام حسن مجتبی (ع) تهران، استان تهران، ایران، پژوهشگر و فعال فرهنگی

^۳ کارشناسی ارشد، رشته جامعه شناسی تشیع، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران، پژوهشگر و فعال فرهنگی

^۴ کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی، سطح سه (کارشناسی ارشد)، رشته تعلیم و تربیت اسلامی جامعه الزهرا (سلام الله علیها)، قم

چکیده

تغییر جنسیت به معنای تبدیل شدن زن و مرد به جنس مخالف، یک پدیده نوظهور در زندگی بشر بوده که پرسش های فراوان فقهی و حقوقی را به همراه داشته است. از جمله، موضوع ولایت و حضانت فرزندان، که دو مقوله مهم در زندگی یک تغییر جنسیت زن و شوهر بوده و ولایت مورد تأکید قرآن (بقره/ ۲۳۳) و سنت نیز می باشد و طبق نظریه مشهور فقها و حقوق، ولایت فرزند در مرحله نخست به عهده پدر و حضانت در مرحله نخست بر عهده مادر قرار داده شده است. سخن این جاست که اگر یکی از زن و شوهر یا هر دو تغییر جنسیت داده و به جنس مخالف شان تبدیل شوند، این پرسش مطرح می شود، که تغییر جنسیت چه تأثیری بر ولایت و حضانت فرزندان دارد؟ از سوی فقها و اندیشمندان حقوق، نظرات متفاوت بیان شده است. عده ای بر این باورند تغییر جنسیت موجب می شود، که پدر از عنوان پدری و مادر از عنوان مادری، خارج شود، در این صورت ولایت و حضانت آنها نیز بتبع ساقط می شود. برخی هم معتقدند که ولایت و حضانت، با تغییر جنسیت از بین نرفته و باقی می باشد، زیرا ولایت و حضانت از موضوعاتی هستند که با تغییر جنسیت عوض نشده و عرف به پدر و مادری که تغییر جنسیت داده، هم چنان پدر و مادر اطلاق می کند.

واژه های کلیدی: تغییر جنسیت، ولایت، حضانت، ازدواج، ترنس، خنثی ها.